

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm X. Quia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

fieri potuerit, vt ex aliâ causâ Titius terrorem conceperit, & loco discesserit.

4 Adverte 4. Coniectura & præsumptio sunt effectus indiciorum, videlicet suspensiones ac præsumptiones ex indiciis ortæ, nec differunt coniectura & præsumptio, nisi quod præsumptio *αὐτῶν* *ἢ* *ἰσχυρῶς* *ἢ* *ἰσχυρῶς* *ἢ* *ἰσχυρῶς* significet magis determinatum indicium, & assensum, coniectura verò potius suspicionem.

5 Præsumptio diuiditur, quod alia sit juris, & alia hominis; hominis præsumptio est, quam iure non expressam ex variis apparentibus indiciis vir prudens seu iudex format, juris autem præsumptio, quando lex ipsa ex aliquo indicio rem dubiam colligit, & hæc iterum diuiditur, quod alia sit juris tantum, contra quam probatio in contrarium admittitur; alia verò præsumptio juris & de iure, quando non tantum lex indicio aliquid colligit, sed etiam iubet hoc ipsum pro veritate firmiter habendum, ita vt contrarium probare volens non admittatur, vt videre est apud *Menoch. lib. 1. de præsumpt. q. 3. Mascard. de probat. princip. q. 10. & dixi lib. 3. Th. Mor. Tract. 6. cap. 2. num. 5.*

Aduerte 5. Cum præsumptione juris, & de iure similitudinem gerere videtur fictio juris, si jus, quod non est ex iusta causa in ordine ad effectum aliquem, assumit, quasi sit, vt si aliquis, qui verè non possidet rem, pro possidente habeatur in ordine ad commoda possessionis, re ipsa tamen plurimum differt fictio à præsumptione; nam præsumptio assensum continet plerumque verum, sed fictio assensum non habet, cum in solâ apprehensione hæreat, quare cognita veritas non obstat fictioni, sed præsumptio tollitur, si contraria veritas appareat; plura lege apud *Menoch. q. 8.*

CAPITULUM IX.

Scribam.

PARAPHRASIS.

Ex eo, quod Iudæi leges per Moysen ipsis

traditas neglexerunt, coniectura capi, seu præsumptio fieri potest, quod etiam in futurum ipsis leges ferantur, neglecturi sint, ex capite *Osea 8. v. 12.*

SUMMARIUM.

1. Ex præterito rei, aut Persona statu præsumptio fit de futuro.

NOT. vn. Ex præterito rei aut personæ statu præsumptio fit de futuro, quia nisi mutatio supervenisse ostendatur, idem status manere putatur. exempli causâ, si maritus antea in uxorem sæuire solitus erat, non restituenda ipsi est vxor, quæ ob sæuitiam illius se separavit. *c. Litteras. 13. in fine. de restitut. spoliar.* quia ex præteritis coniectura fit de futuris, & qui semel malus &c. item qui olim possedit, etiam nunc possidere præsumitur. *Argum. c. Olim. 17. de restitut. spoliatorum. l. Siue. 16. C. de acquir. possess.*

Excipe, nisi talis res sit, quæ temporis cursu necessario aut verisimiliter immutatur, vt præteritus morbus, tempestas &c. videri potest *Felin. hic.*

CAPITVLVM X.

Quia.

PARAPHRASIS.

R. Capellanus dicebat, quod H. presbyter permutationis causa sibi personatum suum tradiderit, & vicissim receperit Vicariam, sed quia id verisimile non erat *Alex. III. mandat Callienfi Decano, vt probationes huius rei non suscipiat, nisi communi eius loci famâ id vulgatum sit, vel nisi testes producantur, quos verisimile non sit peieraturos, alioquin verò non raro contingit, vt testes corrupti falsum testimonium dicant.*

SUMMARIUM.

1. Permutatio beneficii honorifici & pinguis cum alio tenui præsumitur fieri in fraudem, v. g. Simoniâ interveniente.

2. Est

2. Est autem hæc præsumptio juris tantum, contra quam admittitur probatio.
3. Nisi præsumptio maxima sit, tunc non facile vel præmissâ cognitione recipitur in contrarium probatio.
4. Attestationes non verisimiles, vel contra quas juris præsumptio est, non admittuntur nisi aliis adminiculis suffulciantur.

NOT. I. Si quis beneficium honorificum aut redditibus abundans cum tenui permutat, censetur permutatio fieri in fraudem v. g. interueniente Simonia, quod non sit verisimile, vt quis maius cum minore, alio non recepto permutaturus sit, est autem hæc præsumptio juris, contra quam admittitur probatio, imò possunt adesse indicia, contra quæ præsumptio illa juris tollatur, vt si beneficium pingue labores adiunctos habeat, & persona senex sit, beneficium autem tenue quietum sit, ideòque seni & laboribus exhausto conueniens, vt *Felin. hic. notat. n. 1.*

2. Contra verò interdum maxima est præsumptio propter concurrentia indicia fraudis, vt non facile & non nisi præmissâ cognitione probatio in contrarium recipiatur. *argum. c. Super. s. de renunt. exemplum est, si senex aut valetudinarius, qui diu victurus non est, beneficium pingue cum tenui permutet cum consanguineo.*
3. Not. II. Si testes producti non verisimilia dicant, seu talia contra quæ juris præsumptio est, non admittitur eorum depositio ad plenam probationem, nisi fama, vel alia indicia concurrant, vel nisi personæ valde honestæ sint, de quibus nulla suspicio corruptionis & periurij sit.

CAPITVLVM XI.

Illud.

PARAPHRASIS.

Libera mulier seruo tanquam coniux decem annis cohabitauit, ab eoque cognita fuit, postea negauit esse maritum suum;

sed vir illam sibi vxorem vindicans, exhibuit instrumentum, in quo se mutuo conjuges appellabant, & apparebat mulieri in eo donationem propter nuptias factam esse, sed mulier dicebat instrumentum esse vitiosum, & conditum in fraudem domini, atque ad hoc probandum plures testes produxit, qui asserabant dominum nunquam consentire voluisse, vt ipsam seruo desponsaret, vir è contrario instrumentum obtendit, & testes qui dicebant se vidisse mulierem annulos deferentem, quos tamen mulier repellebat, replicando se detulisse more illarum, quæ panes vendunt.

Circa hanc controuersiam respondit Alexand. III. cum in tali dubio fama viciniæ considerari debeat, fama autem loci sit, quod seruus in lecto ac mensâ tanquam vxorem habuerit (quandoquidem matrimonium est maris & feminae coniunctio indiuiduam vitæ societatem retinens) cogendam esse mulierem, vt viro affectu seruiat coniugali, præsertim si instrumentum à notario conditum sit, qui officium fideliter impleuit.

S V M M A R I V M.

1. Agens petitorio iudicio, de vindicanda sibi muliere adiectâ causa, quod vxor sua sit, quas probationes afferre debeat, quæ sufficiant ad matrimonium probandum.
2. Recensentur varii modi probandi.
3. Quorum singuli licet plene matrimonium non probent, simul tamen iuncti iudicem mouere possunt ad pronuntiandum pro coniuge vindicante coniugem ex causa matrimonii.
4. Diuturna pacifica possessio vnâ cum fama seu communi opinione facit præsumptionem tituli ac juris.
5. Minor probatio requiritur ad ostendendum, prolem esse ex legitimo Matrimonio natam, quam ad pronuntiandum de matrimonio, quod sit legitimum.

ZZ

Dispu-